

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

01601, м. Київ, вул. О. Гончара, 55а, тел.(044) 247-30-54, тел./факс: (044) 247-30-50, факс: (044) 247-31-44
www.mns.gov.ua

ЄДРПОУ 38516849

E-mail: oper@mns.gov.ua

03.07.2015 № 26-945/264

На № _____ від _____

Товариство з обмеженою
відповідальністю
«СП ШИРТЕК»

На № 01/05.15 від 29.05.2015

вул. Пітерська, 5-а,
м. Київ, 03087

Про надання роз'яснення

Державна служба України з надзвичайних ситуацій на лист ТОВ «СП ШИРТЕК» щодо проектування та монтування систем блискавкозахисту на території України у межах компетенції інформує.

Статтею 2 Кодексу цивільного захисту України визначено, що засоби протипожежного захисту – це технічні засоби, призначені для запобігання, виявлення, локалізації та ліквідації пожеж, захисту людей, матеріальних цінностей та довкілля від впливу небезпечних факторів пожежі.

Згідно з пунктом 3.15 ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту» (далі – ДБН В.2.5-56) система протипожежного захисту – це комплекс технічних засобів, що змонтований на об'єкті, призначений для виявлення, локалізації та ліквідації пожеж без втручання людини, захисту людей, матеріальних цінностей та довкілля від впливу небезпечних чинників пожежі. При цьому, відповідно до пункту 6.1 ДБН В.2.5-56 блискавкозахист відноситься до систем протипожежного захисту (далі – СПЗ).

Проектування та монтування систем блискавкозахисту для всіх видів будівель, споруд і промислових комунікацій на території України здійснюються відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.5-38:2008 (ІЕС 62305:2006, NEQ) «Інженерне обладнання будинків і споруд. Монтування блискавкозахисту будівель і споруд». Згідно з вказаним національним стандартом блискавкозахист поділяється на захист від прямих ударів блискавки (далі – ПУБ) – зовнішньої системи заходів, які застосовуються для скорочення матеріальних збитків, обумовлених ударами блискавки в будівельні конструкції, та захист від вторинних дій блискавки – внутрішньої системи заходів, які обмежують дії електромагнітного поля блискавки на металеві елементи будівельних конструкцій, електричні і електронні системи.

071114

Також в Україні згідно з наказом Мінекономрозвитку України від 28.05.2012 №640 прийняті методом підтвердження ДСТУ EN 62305-1:2012 Захист від блискавки. Частина 1. Загальні принципи (EN 62305-1:2011, IDT) Protection against lightning - Part 1: General principles, ДСТУ IEC 62305-2:2012 Захист від блискавки. Частина 2. Керування ризиками (IEC 62305-2:2010, IDT) Protection against lightning - Part 2: Risk management, ДСТУ EN 62305-3:2012 Захист від блискавки. Частина 3. Фізичні руйнування споруд та небезпека для життя людей (EN 62305-3:2011, IDT) Protection against lightning - Part 3: Physical damage to structures and life hazard, ДСТУ EN 62305-4:2012 Захист від блискавки. Частина 4. Електричні та електронні системи, розташовані в будинках і спорудах (EN 62305-4:2010, IDT) Protection against lightning - Part 4: Electrical and electronic systems within structures.

Враховуючи практичний досвід нормування, проектування, монтування та експлуатації СПЗ і передовий європейський та світовий досвід з цього питання, усталеною практикою прийнято розмежовувати СПЗ за принципом дії на активні (ті, що для виконання своїх прямих функцій застосовують суміжні фізичні, хімічні та математичні процеси) та пасивні (ті, що для виконання своїх прямих функцій розраховуються на безпосередню дію небезпечних факторів пожежі, у тому числі безпосередній контакт каналу блискавки з об'єктом (будівлею або спорудою), що супроводжується протіканням через нього струму блискавки).

Сутність принципу випереджувальної стримерної емісії (Early Streamer Emission – E.S.E.) полягає у застосуванні методу штучної іонізації повітря безпосередньо у розрядному проміжку шляхом генерування високовольтних розрядів за допомогою спеціально призначених для цього пристроїв, у той час, коли класичні системи захисту від ПУБ (стрижень Франкліна, сітка Фарадея) не передбачають застосування штучного впливу на формування та розвиток низобіжного лідера каналу блискавки (ступінчастого лідера). Отже, системи захисту від ПУБ із застосуванням обладнання для штучної іонізації повітря безпосередньо у розрядному проміжку відносяться до різновиду активних СПЗ.

Враховуючи вищевикладене, а також те, що згідно з наведеними національними стандартами та будівельними нормами не визначено можливість застосування систем захисту від ПУБ (як різновиду СПЗ) з ініціацією обладнанням штучної іонізації повітря безпосередньо у розрядному проміжку, в інформаційному листі ДСНС України від 03.09.2014 № 03-12128/264 уточнюються та роз'яснюються вимоги і застосування методик відповідних розрахунків для проектування блискавкозахисту, наведені у чинній нормативній базі.

Також листом від 31.01.2011 № 36/5/468 Державний департамент пожежної безпеки МНС України (далі – ДДПБ МНС України) поінформував ФОП Дем'янцеву-Федоренко Н.В. про те, що використовувати обладнання «Schritek-AS», «Schritek-A», «Schritek-DA» в Україні для блискавкозахисту можливо за умови виконання протипожежних норм.

Таким чином, системи захисту від ПУБ, що призначені для експлуатації на об'єктах різного призначення, мають відповідати вимогам чинних в Україні нормативно-правових актів та будівельних норм, при цьому системи захисту від ПУБ з Е.С.Е. не передбачені до застосування національними стандартами України та не можуть бути перевірені на відповідність, у тому числі у порядку, визначеному додатком И ДБН В.2.5-56.

Разом з цим, нормативні документи, що є чинними в інших країнах, зокрема NFC 17-102:2011, використовуються при проектуванні систем блискавкозахисту об'єктів на території України як довідково-інформаційні матеріали та не є обов'язковими до виконання.

При цьому, згідно зі статтею 10 Закону України «Про будівельні норми» обґрунтовані відхилення від будівельних норм, що забезпечують дотримання встановлених вимог безпеки у спосіб, не передбачений будівельними нормами, можуть бути погоджені суб'єктом нормування відповідно до встановленого ним порядку.

Враховуючи вищевикладене, зазначені у зверненні ТОВ «СП ШИРТЕК» листи ДСНС України та ДДПБ МНС України мають інформаційний характер, уточнюють вимоги чинних в Україні нормативних документів, будівельних норм та правил і не містять ознак обов'язкових до застосування актів, що обмежують права замовників у частині вільного вибору продукції для улаштування систем блискавкозахисту, створення умов для монополізації ринку та створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції, надання неправомірної переваги у конкуренції деяким постачальникам систем блискавкозахисту, недобросовісної конкуренції.

Виконуючий обов'язки директора
Департаменту державного нагляду
(контролю) у сфері пожежної,
техногенної безпеки
та цивільного захисту

Т. Поліщук